

Nr 62

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 4 november 1966 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 151, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

På grundval av villabeskattningsutredningens förslag (Stencil Fi 1966: 4) föreslås i propositionen att procentsatsen för beräkning av intäkt enligt villaschablonen differentieras. F. n. bestäms intäkten för alla villor till ett belopp som motsvarar 2 % av taxeringsvärdet. I propositionen förordas att denna beräkningsgrund behålls för villor med taxeringsvärde upp till 100 000 kr. För villor med högre taxeringsvärde tillämpas 2 % i botten och 4 % för den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 100 000 och 200 000 kr. samt 8 % för den del av taxeringsvärdet som ligger däröver. Förslaget beräknas medföra ökade skatteintäkter med ca 8 milj. kr. per år, varav 6 milj. kr. för staten och 2 milj. kr. för kommunerna.

I propositionen föreslås vidare bl. a. att s. k. garageföreningar och liknande företag beskattas efter samma schablonmetod som tillämpas för bostadsföretag.

De nya bestämmelserna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1967 och tillämpas fr. o. m. 1968 års taxering.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 24 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkterna 3 och 6 av anvisningarna till 24 § och punkt 3 av anvisningarna till 39 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, *skall* såsom intäkt av fastigheten *upptagas* ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, *upptages* såsom intäkt av fastigheten ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av *den del av* fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret *som icke överstiger 100 000 kronor, fyra procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 100 000 men icke 200 000 kronor och åtta procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 200 000 kronor.* Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — — — icke ske.

Vad i — — — — — publikt boställe.

Anvisningar

till 24 §.

3. Med bostadsförening och bostadsaktiebolag förstås ekonomisk förening och aktiebolag, vars verk-

3. Med bostadsförening och bostadsaktiebolag förstås ekonomisk förening och aktiebolag, vars verk-

¹ Senaste lydelse av 24 § 2 mom. se 1965: 120, av punkt 3 av anvisningarna till 24 § och punkt 3 av anvisningarna till 39 § se 1954: 51 samt av punkt 6 av anvisningarna till 24 § se 1961: 41.

(Nuvarande lydelse)

samhet uteslutande eller huvudsakligen består i att åt föreningens medlemmar eller bolagets delägare bereda bostäder i hus, som äges av föreningen eller bolaget.

(Föreslagen lydelse)

samhet uteslutande eller huvudsakligen består i att åt föreningens medlemmar eller bolagets delägare bereda bostäder i hus, som äges av föreningen eller bolaget. *Som bostadsförening eller bostadsaktiebolag anses även ekonomisk förening eller aktiebolag, vars verksamhet utestutande eller så gott som uteslutande består i att tillhandahålla föreningens medlemmar eller bolagets delägare garage eller annan för deras personliga räkning avsedd gemensamhetsanläggning i byggnad som äges av föreningen eller bolaget.*

6. De i — — — — — såsom bostad.

Till fastighet, — — — — — ägarens förfogande.

Från tillämpningen — — — — — fastighetens taxeringsvärde.

Fråga huruvida fastighet skall anses inrättad till bostad åt en eller två familjer skall bedömas med hänsyn till de förhållanden, som rått under större delen av beskattningsåret eller, såvitt avser fastighet som är avsedd att nyttjas endast viss tid av året, under större delen av denna tid.

Fråga huruvida fastighet skall anses inrättad till bostad åt en eller två familjer skall bedömas med hänsyn till de förhållanden, som rått vid beskattningsårets utgång.

till 39 §.

3. Där vederlag för upplåtelse av lägenhet, vilken tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap, enligt bestämmelserna i punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 38 § upptagits såsom skattepliktig intäkt för medlemmen eller delägaren, får avdrag för sådana avgifter och andra inbetalningar till föreningen eller bolaget, som icke äro att anse såsom kapitaltillskott, göras i den mån beloppet av inbetalningarna överstiger utdelning som skett annorledes än i förhållande till innehavda andelar i föreningen eller aktier i bolaget. Avdrag må jämväl ske för sådana av upplåtelsen föranledda kostnader, som bestritts av medlemmen eller delägaren själv. Kostnad för reparation och underhåll må anses såsom för-

3. Där vederlag för upplåtelse av bostad eller annan förmån, som tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap, enligt bestämmelserna i punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 38 § upptagits såsom skattepliktig intäkt för medlemmen eller delägaren, får avdrag för sådana avgifter och andra inbetalningar till föreningen eller bolaget, som icke äro att anse såsom kapitaltillskott, göras i den mån beloppet av inbetalningarna överstiger utdelning som skett annorledes än i förhållande till innehavda andelar i föreningen eller aktier i bolaget. Avdrag må jämväl ske för sådana av upplåtelsen föranledda kostnader, som bestritts av medlemmen eller delägaren själv. Kostnad för reparation och underhåll må anses så-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

anledd av upplåtelsen endast i vad avser avhjälpande av brist eller skada, som uppkommit under upplåtelseiden.

som föranledd av upplåtelsen endast i vad avser avhjälpande av brist eller skada, som uppkommit under upplåtelseiden.

Med kapitaltillskott — — — såsom kapitaltillskott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967. Äldre bestämmelser gälla dock fortfarande i fråga om 1967 års taxering och eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 801 av herr *Sundin m. fl.* och II: 976 av herr *Larsson* i Umeå *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 151 måtte besluta anta den av villabeskattningsutredningen föreslagna inkomstberäkningen i fråga om villafastigheter, innebärande att intäktsprocenten 2 skall gälla upp till ett taxeringsvärde av 125 000 kronor i stället för i propositionen föreslagna 100 000 kronor; samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext;

2) de likalydande motionerna I: 802 av herr *Åkerlund m. fl.* och II: 975 av herr *Björkman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte anta det vid propositionen nr 151 fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändring av 24 § 2 mom. som framgår av följande lydelse.

24 §.

2 mom. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet — — — icke ske.

Vad i detta moment stadgas skall icke äga tillämpning beträffande fastighet, som åsatts högre taxeringsvärde än 125 000 kronor, och ej heller fastighet eller, i fall som i andra stycket avses, fastighetsdel, vilken i icke allenast ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadgvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. Ej heller

skola bestämmelserna i detta moment tillämpas beträffande publikt boställe;

3) motionen I: 800 av herrar *Gösta Jacobsson* och *Wallmark*, vari hemställdts,

A) att riksdagen måtte besluta följande ändringar av de i propositionen föreslagna bestämmelserna, nämligen

att vid schablonbeskattningen för enfamiljsfastigheter och därmed jämförliga villafastigheter upptages som intäkt ett belopp motsvarande *två procent* av fastighetens taxerade markvärde och den del av det taxerade byggnadsvärdet, som icke överstiger 125 000 kronor, *tre procent* av den del av det taxerade byggnadsvärdet, som överstiger 125 000 kronor men icke 200 000 kronor, samt *sju procent* av den del av det taxerade byggnadsvärdet, som överstiger 200 000 kronor

samt att de nya bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 1968 men tillämpas först fr. o. m. 1969 års taxering,

B) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de ändringar i lagtexten, som erfordras för genomförande av förslagen under A); ävensom

4) motionen II: 977 av herr *Sjöholm m. fl.*, vari hemställdts, att riksdagen måtte besluta att avslå propositionen nr 151 med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 800, I: 801, II: 975 och II: 977.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 5—7.

En- och tvåfamiljsfastigheter, s. 7—43.

Schablonbeskattade bostadsföretag, s. 44—48.

Departementschefen, s. 48—57.

Motionerna

Underskottsavdragen för villor i s. k. lyxklass betyder avsevärda skattelättnader för ägaren, konstaterar motionärerna i *motionerna I: 801* och *II: 976*. Några skattskyldiga i höga inkomstlägen har härigenom kunnat skaffa sig omotiverade bostadssubventioner skattevägen. Denna ordning är inte godtagbar från rättvisesynpunkt. Olika metoder att komma till rätta med problemet kan naturligtvis tänkas. I propositionen föreslås sålunda en

differentierad inkomstberäkning. Denna bör enligt motionärernas mening kunna godtas som metod. Motionärerna är emellertid inte beredda att acceptera, att den nedre gränsen för skärpt beskattning dras redan vid ett taxeringsvärde av 100 000 kronor. Den sänkning med 25 000 kronor, som förslaget i propositionen innebär i förhållande till utredningsförslaget, har inte närmare motiverats av departementschefen.

Enligt en PM av statens institut för byggnadsforskning angående låneunderlag och produktionskostnader utgjorde den genomsnittliga produktionskostnaden för gruppbebyggda egnahem under andra halvåret 1964 127 300 kronor i områden med de högsta kostnaderna. Villabeskattningsutredningen har vid sitt val av beloppsgränsen 125 000 kronor beaktat, att nyssnämnda produktionskostnad 127 300 kronor utgör ett genomsnittstal och att fastighetstaxeringsvärdena regelmässigt inte sätts högre än till 80 % av byggnadskostnaden. Sedan 1964 har emellertid byggkostnaderna ytterligare ökat, innebärande att genomsnittskostnaden för ifrågavarande slag av egnahem nu torde ligga åtskilligt högre. Av förslaget i propositionen skulle följä, att redan villor av genomsnittstyp i många fall drabbas av viss skatteskärpning. Erfarenheterna från bl. a. 1965 års allmänna fastighetstaxering i t. ex. Storstockholm ger vid handen, att taxeringsvärdet på normalvillor ofta ligger väsentligt över beloppet 100 000 kr. I propositionen nr 30 till 1965 års riksdag beträffande fastighetsbeskattningen framhölls, att en skatteskärpning inte borde drabba en- och tvåfamiljsfastigheter av det slag, som i dagligt tal innefattas i begreppet egnahem. Gränsen bör därför nu avvägas så, att normalvillor i stort sett inte drabbas av den föreslagna extra beskattningen. Såsom av det anförda framgått skulle förslaget i propositionen i åtskilliga fall medföra skatteskärpning för normalvillor. Den nu förevarande propositionen står alltså i denna del inte i god överensstämmelse med det ovan citerade uttalandet från propositionen 1965. Motionärerna föreslår, att den nedre gränsen för skärpt beskattning drages vid ett taxeringsvärde av 125 000 kr. i enlighet med vad villabeskattningsutredningen förordade.

Motionärerna i *motionerna I: 802* och *II: 975* erinrar om att den avkastning som ägare av en fastighet fått ut av fastigheten i form av hyra eller förmån av fri bostad eller annat har av ålder ansetts böra bli föremål för beskattning. Detta har gällt även sådana typiska privattillgångar som villor, alldeles oavsett om villan anskaffats för att säkra ägarens normala bostadsbehov eller för att tillgodose hans önskan om en extra fritidsfastighet.

Då schablontaxeringen infördes år 1953 anfördes att man inte kunde bortse ifrån att villaägarna lagt ned visst kapital i fastigheten och att räntan på detta kapital av rättviseskäl borde beskattas. Det framgår av förarbetena att lagstiftaren ville avpassa procenttalet för schablonen så att den framräknade inkomsten i genomsnitt under en längre tidsperiod inte skulle bli högre än den inkomst som under samma period skulle framkom-

ma vid taxering enligt den äldre konventionella metoden. Genom senare åtgärder i samband med 1957 och 1965 års fastighetstaxeringar har systemet mer och mer avlägsnat sig från tanken på beskattning av ränta på kapitalet.

Såväl utredningen som departementschefen har enligt motionärernas uppfattning överbetonat det ränteresonemang som fördes år 1953. Departementschefen synes dessutom vara inne på den egendomliga tanken att det beträffande villor, som i fråga om storlek och standard faller utanför det normala egnahemsbegreppet, skulle vara motiverat att tillämpa principen att den inkomst som beskattas skall motsvara en skälig förräntning på det kapital som fastigheten representerar, medan något annat tydligen skulle gälla övriga villor. Han anser tydligen också att en person som äger en villa taxerad till exempelvis 200 000 kronor skall beskattas hårdare än en annan person med två villor, vardera taxerad till 100 000 kronor. Införandet av en sådan ordning strider helt mot vad som eljest tillämpats inom skattelagstiftningen. Detta skulle betyda att i inkomstskattesystemet införs ett främmande element, eftersom skattelagstiftaren hittills icke tillåtit att ränta eller annan inkomst blir beskattad om den icke åtnjuts. Att införa en sådan ordning beträffande ett visst avsnitt av tillgångar representerande en obetydlig del av tillgångar för privat bruk är enligt motionärernas mening helt orimligt.

Ovedersägligt är att en schablonbeskattning av den typ som tillämpats här sedan 1953 i själva verket innebär ett brott mot skatteförmågeprincipen. Villaägaren blir — även om schablonprocenten är riktigt avvägd — hårdare beskattad de år han utför stora reparationer än enligt den konventionella metoden. Detta kompenseras av att beskattningen blir lindrigare de år särskilt stora omkostnader inte förelegat. Man kan således genom schablonen sägas beskatta fastigheten under hänsynstagande till genomsnittsförhållandena under en längre tid än beskattningsåret. En förutsättning borde emellertid vara att metoden utformas så att den ger ett riktigt utslag.

I propositionen vidhåller finansministern den mening utredningen framfört att taxeringsvärdena på större och dyrbarare villor i alltför stor omfattning avviker från de verkliga priserna. Självfallet måste med den teknik som tillämpas vid fastighetstaxeringen skillnaderna i absoluta tal bli större för de större villorna. Relativt sett är emellertid överpriserna för villor i de lägre prisklasserna, som bl. a. länsstyrelsen i Göteborg påvisat i sitt remissyttrande, betydligt större än överpriserna för dyrbarare villor.

De regler som tillämpas för en- och tvåfamiljsvillor har givits en schematisk utformning i förenklingssyfte, vilket lett till att procenttalet hittills ansetts böra sättas lågt. Olägenheterna av de grova schablonreglerna blir mer framträdande, om schablonprocenten bestäms på det sätt som föreslagits i proposition nr 151. Enligt motionärernas mening har finansministern inte tagit tillräcklig hänsyn till att de fastigheter som skärpningen skulle avse har en mycket växlande karaktär. Vissa av egnahemmen har ursprungligen

varit förhållandevis billiga, men deras värde har under inverkan av bostadsbrist och penningvärdeförsämring stigit utan att några direkta förbättringar ägt rum. Nettot på dessa fastigheter bör bestämmas med utgångspunkt från vad som gäller hyresbostäder av motsvarande standard och ålder. Andra egnahem kan ha byggts förhållandevis sent vid en tidpunkt då byggnadskostnaderna varit höga och då hyreskostnaderna för lägenheter i hyreshus, byggda under samma tid, vida överstiger hyreskostnaderna för lägenheter av motsvarande standard, byggda något decennium tidigare. I många fall blir det fråga om omoderna och tungarbetade villor, vilkas huvudsakliga värde ligger i tomtmarken. Att för sådana villor — beträffande vilka omkostnaderna ofta är särskilt höga — beräkna nettot på grundval av taxeringsvärdena leder till orimliga resultat. Enligt motionärernas uppfattning bör beskattningen av fastigheter över huvud taget utformas så att den träffar nettointäkten. Då det gäller villafastigheter är intäktssidan inte i och för sig given, men principen bör vara att såsom intäkt skall tas upp hyresvärdet för ägaren enligt ortens pris, d. v. s. att samma principer skall tillämpas som vid uppskattningen av hyresvärdet på jordbruksfastigheter eller på tjänstemannavillor. Med hänsyn till de växlande förhållandena för större villor är en höjning av schablonprocenten utesluten. Helt andra möjligheter att ta hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet skulle erhållas om en återgång till den konventionella metoden görs. Med hänsyn till det merarbete, som taxeringsmyndigheterna skulle få om en sådan övergång gjordes generell, kan en så vittgående åtgärd inte tillstyrkas. För större villor bör dock en återgång till den konventionella metoden inte vara förenad med nämnvärda olägenheter av taxeringsteknisk natur. Om man begränsar sig till villor med ett taxeringsvärde över 125 000 kr. kommer metoden att tillämpas endast för cirka 12 000 villor. Motionärerna anser att de taxeringstekniska nackdelarna väger lätt i förhållande till de materiella olägenheter, som såväl nuvarande som det i proposition nr 151 föreslagna systemet innebär.

I *motionen 1: 800* ansluter motionärerna sig till den kritik som vid remissbehandlingen av villabeskattningsutredningens betänkande framfördes mot bristerna i fastighetsbeskattningsssystemet. Statsmakterna borde inrikta sig på att få till stånd en riktig fastighetstaxering och därigenom eliminera de nuvarande felmarginalerna i taxeringsvärdena. Motionärerna finner det oriktigt, att en detalj i skattesystemet bryts ut utan hänsyn till hur denna detalj i förening med hela skattesystemet verkar för den enskilde skattebetalaren. Den schablonmässigt höjda intäkten för de berörda villaägarna innebär ingen ökad skatteförmåga. Det är fråga om en fiktiv intäktsökning. Det större bostadsutrymmet i medelstora villor kan dessutom ej sällan sammanhänga därmed att det är fråga om flerbarnsfamiljer, som behöver flera rum än vad som kan innefattas i den s. k. normalbostaden.

Det behöver därför alls inte vara fråga om lyxbostäder. Motionärerna kan inte godta tanken att villabeskattningen skall ta sikte på det dolda kapital, som anses vara representerat i villan. Med lika stor rätt skulle man då kunna kräva beskattning av det dolda kapitaliserade värde, som ligger i hyresrätten till en statssubventionerad resp. hyresreglerad bostadslägenhet i flerfamiljshus. Förslaget står också mindre väl i överensstämmelse med de åtgärder, som av statsmakterna vidtagits för främjande av bostadssparandet.

Att den nuvarande schablonen i åtskilliga fall lett till otillfredsställande resultat genom att ett visst gynnande skattevägen uppstått för villaägare med hög progressivskatt, vill motionärerna emellertid inte förneka. Men detta kan inte motivera ändrade skatteregler, som träffar andra skattskyldiga, som inte alls haft några speciella skattefavourer av det rådande systemet. Särskilt gäller detta ägare till äldre villor med höga reparationskostnader, där de faktiska bostadskostnaderna är höga. Det är enligt motionärernas mening mycket som talar för att hela frågan om villabeskattningen göres till föremål för förnyade överväganden i belysning jämväl av samhällets bostadspolitik i stort, men i det läge frågan befinner sig genom propositionens framläggande inskränker motionärerna sig till att påyrka en modifiering av de föreslagna reglerna. Motionärerna föreslår att vid intäktsberäkningen det taxerade tomtvärdet och det taxerade byggnadsvärdet behandlas var för sig på så sätt att intäkten av tomtvärdet alltid sättes till 2 procent och att den differentierade inkomstberäkningen utslutande bygger på byggnadsvärdet. Härigenom skulle den starka diskriminering som genom propositionens utformning drabbar villaägarna i storstadsregionerna kring Stockholm, Göteborg och Malmö med dess höga markvärden undanröjas och villaägarna i olika delar av landet i huvudsak beskattas på lika villkor. Medan genomsnittligen tomtandelen i hela landet uppgår till ca 20 procent av taxeringsvärdet, uppgår den i storstadsregionerna till 40 à 50 procent av samma värde.

Förslaget innebär i övrigt att för villor med taxerat byggnadsvärde upp till 125 000 kronor bestäms intäkten till likaledes 2 procent. För villor med högre taxeringsvärden på byggnaden tillämpas 2 procent i botten och 3 procent för den del av det taxerade byggnadsvärdet, som ligger mellan 125 000 och 200 000 kronor, och 7 procent för den del av byggnadsvärdet, som ligger däröver.

För att de villaägare, som drabbas av den höjda beräkningen, skall få nödigt rådrum för att anpassa sin ekonomi därefter och eventuellt avyttra sina villor, föreslås slutligen, att de nya bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 1968 och tillämpas först fr. o. m. 1969 års taxering. Det är att uppmärksamma att till följd av den allmänna bostadsbristen på vissa orter många äldre människor, pensionärer och andra med begränsade inkomster, sitter fastlåsta vid alltför stora omoderna villor med höga

reparationskostnader, vilka de har svårt att göra sig av med. Hänsyn måste rimligtvis tagas till detta. Fastighetsvärdena för dylika villor har sjunkit sedan förslaget framlades, eftersom de ändrade reglerna ofta innebär att en gravation lägges på fastigheten; kapitalförlust vid försäljning kan bli följden.

Det är anmärkningsvärt — framhåller motionärerna i *motionen II: 977* — att samtidigt som regering och riksdag varit angelägna om att skydda hyresgäster i gemen för oskäligen hyreshöjningar och man infört ett system med bostadssubventioner, som ger hyreslättnader även åt hyresgäster som inte är i behov av sådana, förslag kan väckas om väsentligt höjda bostadskostnader för småhusägarna. Detta förstärker intrycket av förslaget som en punktaktion mot en viss kategori skattskyldiga, varvid man gjort avkall både på bostadspolitiska och skattetekniska principer och som ledmotiv haft i första hand syftet att åvågabringa en skatteskärpning just för denna kategori. Uttrycket »lyxvillor» har ju förekommit flitigt i debatten kring förslaget. Den av regeringens bostadspolitik förorsakade svåra bostadsbristen har bl. a. medfört att bostadssökande måst lösa bostadsfrågan på ett ekonomiskt ofördelaktigare sätt än de skulle ha önskat. De har nödgats investera upplånat kapital i villaköp eller villabygge och de har varit nödsakade köpa tomtmark med annan belägenhet och till annat och högre pris än de kalkylerat med, och amorteringar och räntor — nu högre än någonsin — har blivit så krävande att ekonomiska svårigheter ofta har uppträtt. Dessa människor — som nu avses skola beläggas med speciell straffskatt — tvingas avstå från mycket av det som andra med normalare boendekostnader regelmässigt tillgodogör sig, såsom utlandsresor, lyxbil(ar) och sommarvillor. De har genom regeringens bostadspolitik drivits dithän — och nu avkräver samma regering dem speciella pålagor.

För den händelse den föreslagna lagstiftningen avser att angripa effekten av ränteavdragen bör noteras för det första att konsekvensen kommer att drabba även den villaägare som till äventyrs inte har belånat sin fastighet och för det andra att förslaget i så fall sannolikt kommer att motverka sina egna syften. Högre boendekostnader — som ju blir följden av bifall till förslaget — kommer snarast att höja belåningsnivån och öka gäldräntorna med vikande skatteintäkter som följd. Effekten blir sålunda dubbelt olycklig med större ekonomiska svårigheter för villaägarna och sämre skatteutfall för statsverket. Vill man komma åt konsumtion av lyxkaraktär synes ett avsevärt högre taxeringsvärde ha bort stipuleras som första tröskelbelopp. Därutöver framstår det som ett svårt angrepp på principen om beskattningens likformighet och rättvisa att just innehavet av en villafastighet med visst taxeringsvärde skall kvalificera till extra pålagor. Den som har en lyxvåning och därutöver en sommarvillor med ett taxeringsvärde av upp till 95 000 kronor avses inte bli hänförlig till denna form av lyxbeskatt-

ning. Sakligt förhåller det sig väl ändå så att en sommarvilla alltid i sin egenskap av alternativbostad har en viss karaktär av lyx och i varje fall mindre är att betrakta som en oundgänglig levnadsbetingelse. Departementschefen uppger att han tillsatt en utredning med uppgift att bearbeta resultatet av den senaste allmänna fastighetstaxeringen och att undersöka behovet av ändrade regler inom fastighetstaxeringens område. Då en av grunderna för det i propositionen framlagda förslaget anges vara de bristfälliga taxeringsvärdena, syns det vara ändamålsenligt att avvakta utredningens ställningstagande, innan beslut fattas i en fråga som avhänger av detta ställningstagande.

Utskottet

För en- och tvåfamiljsfastigheter — i det följande benämnda villafastigheter — tillämpas sedan år 1953 i regel en schablonmetod vid inkomstberäkningen. Metoden innebär att intäkten av fastigheten beräknas till viss procent av taxeringsvärdet samt att avdrag från nämnda intäkt inte medges för andra utgifter än ränta på lånat i fastigheten nedlagt kapital och tomträttsavgäld. Härtill kommer i regel ett extra avdrag med 200 kr. för fysisk person, som är mantalsskriven på fastigheten.

Införandet av schablonmetoden för villafastigheternas del innebar en betydande förenkling av beskattningsreglerna på detta område. Teoretiskt motiverades metoden bl. a. med att fråga var om en förvärvskälla av speciell karaktär, för vilken man närmast avsåg att beskatta räntan på det i fastigheten nedlagda kapitalet.

Vid 1965 års riksdag sänktes procenttalet för inkomstberäkningen enligt villaschablonen liksom repartitionstalet vid den kommunala fastighetsbeskattningen från dåvarande 2,5 till 2. I samband därmed tillkallades en utredning med uppgift att överväga särskilda beräkningsgrunder för villor, som i fråga om storlek och utförande klart föll utom det normala egnahemsbegreppet.

Denna utredning, den s. k. villabeskattningsutredningen, framlade i ett i juni 1966 avgivet betänkande (Stencil Fi 1966: 4) förslag till en differentiering av procentsatsen för beräkning av intäkt enligt villaschablonen. Utredningen framhöll, att taxeringsresultatet för villafastigheterna, enligt vad statistiska undersökningar utvisade, var starkt negativt, sett från det allmännas synpunkt. Villor som taxeringsmässigt visade underskott var betydligt fler än de som gav överskott. Av totalt ca 550 000 villor i landet med permanenta bostäder visade ca 350 000 underskott och ca 200 000 nettointäkt. Underskottsavdrag på 30 000—40 000 kr. förekom, och avdrag på 10 000—15 000 kr. var inte ovanliga för villor med taxeringsvärde enligt 1965 års fastighetstaxering av 200 000—250 000 kr. Nettointäkterna för

alla villor med permanenta bostäder uppgick vid 1965 års inkomsttaxering till sammanlagt endast 52 milj. kr., medan underskottet för motsvarande villor utgjorde tillhoppa 337 milj. kr. Till stöd för sitt förslag återopade utredningen att taxeringsvärdena för villor i allmänhet understeg köpeskilningarna. Överprisprocenten var visserligen i stort sett densamma för alla villor men detta medförde ett i kronor räknat allt större obeskattat kapital ju dyrbarare villa det var fråga om.

På grundval av villabeskattningsutredningens betänkande föreslås i propositionen, att procenttalet för intäktsberäkningen differentieras. För villor med taxeringsvärde upp till 100 000 kr. skall intäkten — liksom nu — upptas till 2 procent av taxeringsvärdet. För villor med högre taxeringsvärde skall tillämpas 2 procent i botten, 4 procent för den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 100 000 och 200 000 kr. samt 8 procent för den del av taxeringsvärdet som ligger däröver.

Beträffande nybyggda villor och fastigheter, som omändrats från flerfamiljsfastigheter till en- eller tvåfamiljsfastigheter eller vice versa, föreslås vidare i förenklingssyfte att fastigheten för det beskattningsår, under vilket fastigheten färdigställdes eller ombyggts, skall taxeras efter den karaktär, som fastigheten haft vid beskattningsårets utgång. För närvarande är det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret avgörande för vilken inkomstberäkningsmetod som skall tillämpas.

Slutligen föreslås i propositionen att i fråga om s. k. garageföreningar och liknande föreningar, vilka för närvarande i beskattningshänseende behandlas på samma sätt som ekonomiska föreningar, tillämpas den för bostadsföreningar och bostadsaktiebolag tillämpliga schablonregeln för inkomstberäkning av annan fastighet.

De nya bestämmelserna, som beräknas medföra ökade skatteintäkter med ca 8 milj. kr. per år, varav 6 milj. kr. för staten och 2 milj. kr. för kommunerna, föreslås träda i kraft den 1 januari 1967 och tillämpas fr. o. m. 1968 års taxering.

I motionen II: 977 av herr Sjöholm m. fl. hemställes om avslag på förslagen i propositionen. Som motivering för yrkandet anföres bl. a. att resultatet av den pågående bearbetningen av taxeringsutfallet vid 1965 års fastighetstaxering och undersökningen rörande behovet av ändrade fastighetstaxeringsregler bör avvaktas, innan ställning tas till frågan om ändrade bestämmelser för villabeskattningen.

De många och i vissa fall betydande underskotten på villafastigheter, som villabeskattningsutredningen påtalat, har lett till en i och för sig omotiverad skattelättnad, som inte var avsedd, när schablonmetoden infördes 1953. Man räknade nämligen då med att villorna efter schablonmetodens införande i stort sett skulle lämna varken överskott eller underskott vid beskattningen. De nuvarande skattereglerna har härigenom i särskilt hög grad gynnat ägare av mera påkostade och lyxbetonade villor och stimulerat till ytterligare investeringar i sådana villaobjekt.

Det är allmänt känt att taxeringsvärdena för villor regelmässigt avsevärt understiger köpeskillingarna och de faktiska produktionskostnaderna. Detta sammanhänger med den försiktiga värderingen vid fastighetstaxeringen, som har stöd i gällande bestämmelser i anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen. Av en undersökning, som villabeskattningsutredningen gjort av ett antal villor med taxeringsvärden över 150 000 kr. enligt 1965 års fastighetstaxering, framgår att taxeringsvärdena ofta endast uppgår till 50 å 60 procent av köpeskillingen eller produktionskostnaden och i vissa fall till belopp understigande 50 procent därav. Det förhållandet att villornas taxeringsvärden i allmänhet inte motsvarar deras verkliga värden medför att en väsentlig del av det i fastigheterna nedlagda kapitalet inte blir föremål för den räntebeskattnings, som avses med schablonmetoden.

Enligt utskottets mening är det angeläget att snarast möjligt undanröja de missförhållanden, som uppkommit vid villabeskattningen på grund av det ändrade ränteläget och taxeringsvärdenas bristande överensstämmelse med de allmänna saluvärdena på villafastigheter. Visserligen kan en mera aktuell köpeskillingsstatistik och ändrade regler för fastighetstaxeringen tänkas medföra vissa förbättringar i de avseenden varom här är fråga, men man torde inte — på sätt motionärerna synes anse — enbart på dessa vägar tillfredsställande kunna lösa problemen. För att rätta till de konstaterade ojämnheterna och för att i möjligaste mån förhindra att beskattningsreglerna uppmuntrar till onödigt kostnadskrävande och prisuppdrivande villainvesteringar torde det vara nödvändigt att i första hand söka på lämpligt sätt omkonstruera reglerna för inkomstbeskattningsreglerna av villafastigheter. Av det anförda framgår att utskottet finner de nuvarande villabeskattningsreglerna så otillfredsställande från rättvis- och bostadssocial synpunkt, att de snarast bör ändras. Utskottet avstyrker därför bifall till yrkandet i motionen II: 977 om avslag på propositionen.

I motionerna I: 802 av herr Åkerlund m. fl. och II: 975 av herr Björkman m. fl. hemställes att den nuvarande villaschablonen bibehålles för villafastigheter med taxeringsvärde upp till 125 000 kr. och att den konventionella metoden för inkomstberäkningen tillämpas för villafastigheter med taxeringsvärde däröver. Motionärerna anser såväl det nuvarande som det i propositionen föreslagna systemet vara förenat med materiella olägenheter och hävdar att beskattningen av villafastigheter i princip bör vara utformad på sådant sätt att den träffar nettointäkten. Av taxeringstekniska skäl finner motionärerna sig emellertid inte kunna föreslå en sådan åtgärd annat än för större villor.

Utskottet kan för sin del inte dela de principiella betänkligheter, som motionärerna hyser mot schablonmetoden. Det föreligger en markant skillnad mellan förvärvskällor i allmänhet och sådana fastigheter, som huvudsakligen förvärvats för att tillgodose det egna behovet av bostad eller, som fallet

är med sommarvillor o. d., behovet av rekreation. Eftersom den skattskyldiges levnadskostnader över huvud taget inte ansetts böra påverka den skattemässiga inkomstberäkningen, kan det inte anses strida mot principerna för beskattningen, att villafastigheterna är undantagna från inkomstbeskattning enligt vanliga grunder.

Det torde inte råda någon tvekan om att villaschablonen medfört påtagliga förenklingar i deklarations- och taxeringsförfarandet. En återgång till den konventionella inkomstberäkningsmetoden för större villafastigheter skulle otvivelaktigt komplicera taxeringsarbetet i sådana taxeringsdistrikt inom storstadsregionerna, där villafastigheter med höga taxeringsvärden företrädesvis är belägna, och föranleda åtskilliga skatteprocesser i uppskattnings- och bedömningsfrågor. Motionärernas förslag om en partiell återgång till den konventionella metoden skulle dessutom sannolikt leda till större underskott på ifrågakvarande villafastigheter än vad som nu är fallet. Härigenom skulle de ovan påtalade nackdelarna med villaschablonens nuvarande utformning ytterligare accentueras.

Övervägande skäl talar således enligt utskottets mening mot en partiell återgång till konventionell inkomstberäkning för att komma till rätta med villabeskattningsproblemet. Utskottet tillstyrker därför i princip den i propositionen föreslagna differentieringen av procentsatsen för intäktsberäkningen enligt villaschablonen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 802 och II: 975 i denna del.

Utskottet behandlar härefter den föreslagna utformningen av schablonmetoden för inkomstberäkningen av villafastigheter.

I motionen I: 800 av herrar Gösta Jacobsson och Wallmark yrkas att såsom intäkt skall upptas ett belopp motsvarande två procent av fastighetens taxerade markvärde och den del av det taxerade byggnadsvärdet, som inte överstiger 125 000 kr., tre procent av den del av det taxerade byggnadsvärdet, som överstiger 125 000 men inte 200 000 kr. samt sju procent av den del av det taxerade byggnadsvärdet som överstiger 200 000 kr. Härigenom skulle enligt motionärernas mening den diskriminering, som genom propositionens utformning skulle drabba villaägare i storstadsregionerna med där rådande höga markvärden, undanröjas och villaägarna i olika delar av landet i huvudsak beskattas på lika villkor.

Motionärerna i motionerna I: 801 av herr Sundin m. fl. och II: 976 av herr Larsson i Umeå m. fl. hemställer, att den gräns, vid vilken skattesärskärningen inträder, i enlighet med villabeskattningsutredningens förslag höjs från i propositionen föreslagna 100 000 kr. till 125 000 kr. Huvudmotivet härför är att en höjning av procenttalet redan vid ett taxeringsvärde på 100 000 kr. skulle drabba villafastigheter, vilka i allmänhet innefattas i begreppet egna hem och alls inte har karaktär av lyxbostäder.

Utskottet behandlar först förslaget i motionen I: 800. Det förhållandet att markvärdet varierar högst väsentligt i olika delar av landet är enligt utskottets mening knappast något skäl för att vid intäktsberäkningen behandla markvärdet på annat sätt än byggnadsvärdet. Det torde inte kunna bestridas att de taxerade markvärdena i vissa områden i ännu högre grad än de taxerade byggnadsvärdena understiger de verkliga värdena. Ett bifall till motionen I: 800 skulle därför innebära ett avsteg från syftet med schablonen, nämligen att beskatta det i fastigheten nedlagda kapitalet. Med hänsyn härtill och då en särbehandling av markvärdet skulle komplicera tillämpningen av den nya schablonregeln avstyrker utskottet bifall till motionen I: 800 i nu förevarande del.

Vad härefter angår gränsdragningen för skatteskärpningen vill utskottet erinra om att departementschefen som skäl för att dra gränsen för en skärpt beskattning vid 100 000 kr. åberopat, inte att villor med taxeringsvärde strax över denna nivå alltid skulle vara av lyxkaraktär, utan att ett i kronor räknat alltför stort kapital blir obeskattat redan ovanför 100 000-kronorsgränsen. Utskottet delar denna uppfattning. Enligt utskottets mening är det också angeläget att den skärpta beskattningen åtminstone i någon mån träffar villafastigheter belägna utanför storstadsregionerna. En gräns vid 100 000 kr. i stället för vid 125 000 kr. betyder för de skattskyldiga en intäktsökning som maximalt kan uppgå till 500 kr. Skatteskärpningen med den i propositionen föreslagna ordningen torde således bli relativt obetydlig och sällan komma att överstiga 250 kr. På grund härav och då en gräns vid 100 000 kr. från taxeringssynpunkt synes mest praktisk avstyrker utskottet bifall till motionen I: 800, såvitt nu är i fråga, samt motionerna I: 801 och II: 976. Det anförda innebär också att utskottet avvisar lagstiftningsyrkandet i motionerna I: 802 och II: 975 om att skiktgränsen för en schablonmässig beräkning av intäkt av villafastighet sätts vid 125 000 kr.

Det är givetvis svårt att exakt avgöra vilka procentsatser som ger det mest rättvisande resultatet. Utgår man emellertid från att köpeskillingen för flertalet villor vida överstiger taxeringsvärdet torde de i propositionen föreslagna procenttalen knappast leda till någon orimlig avkastning på det i fastigheten nedlagda kapitalet. Utskottet vill erinra om att propositionen tillkommit inte bara av skattemässiga utan också av bostadssociala skäl för att begränsa antalet onödigt kostnadskrävande villabyggen. Med hänsyn härtill torde det vara nödvändigt att i den högsta värdeklassen välja ett procenttal som motsvarar en tämligen högt beräknad avkastning. Enligt utskottets mening torde med propositionens procenttal allvarigare tröskelproblem kunna undvikas och en mjuk övergång mellan villor i olika värdeskikt kunna erhållas.

Särskilda sakkunniga bearbetar, såsom tidigare nämnts, för närvarande resultatet av 1965 års fastighetstaxering beträffande bl. a. villafastigheter. Deras uppdrag avser även att undersöka behovet av regler, vilka i högre

grad än de nuvarande är ägnade att åstadkomma en rättvis och likformig fastighetstaxering. I den mån en sådan utredning kan leda till regler som möjliggör åsättande av fastighetstaxeringsvärden, vilka bättre än de nu gällande motsvarar allmänna saluvärdet är det inte uteslutet att en jämkning av procenttalen kan bli aktuell. Utskottet vill därför understryka angelägenheten av att Kungl. Maj:t ägnar frågan om schablontaxering av villa-fastigheter fortsatt uppmärksamhet.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till den i propositionen föreslagna utformningen av schablonmetoden för inkomstberäkningen av villa-fastigheter.

I motionen I: 800 av herrar Gösta Jacobsson och Wallmark hemställes att de nya bestämmelserna skall träda i kraft ett år senare än vad som föreslås i propositionen eller den 1 januari 1968. Yrkandet motiveras med att de villaägare, som genom förslaget drabbas av ökad beskattning, skall få nödigt rådrum för att anpassa sin ekonomi härefter och eventuellt avyttra sin fastighet.

Av det ovan anförda framgår att utskottet finner de nuvarande beskattningsreglerna så otillfredsställande att en ändring av bestämmelserna snarast bör komma till stånd. Utskottet kan därför inte tillstyrka att reformen ytterligare uppskjutes. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen I: 800 även i denna del.

De förslag i propositionen som i det föregående ej upptagits till särskild behandling föranleder inte något yttrande från utskottets sida.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 151 och med avslag på de likalydande motionerna I: 801 av herr Sundin m. fl. och II: 976 av herr Larsson i Umeå m. fl., I: 802 av herr Åkerlund m. fl. och II: 975 av herr Björkman m. fl. ävensom motionen I: 800 av herrar Gösta Jacobsson och Wallmark samt motionen II: 977 av herr Sjöholm m. fl. — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 801 av herr Sundin m. fl. och II: 976 av herr Larsson i Umeå m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 802 av herr Åkerlund m. fl. och II: 975 av herr Björkman m. fl.,

3) motionen I: 800 av herrar Gösta Jacobsson och Wallmark, ävensom

4) motionen II: 977 av herr Sjöholm m. fl.,
måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad
utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas
utan åtgärd.

Stockholm den 6 december 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Yngve Nilsson*, Tage Johansson, Enarsson, Paul Jansson, Skårman*, Stadling, Mattsson och Tistad; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Allard, Engkvist, Asp, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora, Andersson i Essvik, Boo och Sterne.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Yngve Nilsson, Enarsson och Magnusson* i Borås, vilka anfört följande:

Den gällande schablonmetoden för fastställande av inkomst av egna hem fastställdes av riksdagen år 1953. Enligt de tidigare bestämmelserna skulle nettointäkten beräknas individuellt för varje sådan fastighet. Nettointäkten kunde därför för ett och samma egna hem variera i betydande grad från ena året till det andra. Då större reparationer förekom, kunde nettointäkten förvandlas till underskott. Från taxeringsmyndigheternas sida ansågs denna procedur föranleda ett ytterst tidsödande och besvärligt arbete, ej minst när det gällde att skilja mellan reparationer och grundförbättringar på fastigheten. Även skattedomstolarna hade stark kännning därav. I förhållande till denna tidigare ordning innebar schablonmetoden en mycket stark förenkling. Detta var också motivet för dess införande. Såväl av de sakkunniga vilka förberett frågan som av departementschefen betonades att genomsnittresultatet skulle bli praktiskt taget detsamma som tidigare.

Det framhölls visserligen i förevarande sammanhang av de sakkunniga, att villaägarna lagt ned visst kapital i fastigheten och att räntan på detta kapital av rättviseskäl borde beskattas. Därmed ville emellertid de sakkunniga blott motivera att man ej rimligen kunde undantaga förmånen av bo-

stad i eget hem från beskattning. Däremot kan självfallet den omständigheten att en skattskyldig placerat sitt kapital — på det ena eller andra sättet — ej användas som motiv för att beskatta inkomst som han ej haft. Var och en skall beskattas för sin verkliga inkomst, ej för den arbetsinkomst han kunnat få om han utträttat mer arbete eller skaffat sig en förmånligare anställning, ej heller för den kapitalinkomst han kunnat få om han placerat sitt kapital på bästa sätt.

Enligt den hittillsvarande schablonmetoden behandlas alla villaägare likformigt. I praktiken uppkommer individuella olikheter, eftersom underhållet av fastigheten beror på ägarens egna önskemål. Taxeringsvärdena, på vilka inkomstberäkningarna grundas, är dessutom ojämna. Skiljaktigheterna ligger emellertid inom rimliga gränser, så länge procentsatsen för inkomstberäkningen ligger lågt.

Det har — mot bakgrunden av de starkt ökande boendekostnaderna för lägenheter i hyreshus, främst nyuppförda sådana — gjorts gällande att förmånen av bostad i eget hem numera åsättes för lågt värde vid taxeringen. Detta kan emellertid inte tagas till intäkt för att plocka ut en viss grupp villaägare och skärpa beskattningen för denna. Därmed skulle ju medvetet skapas olikformighet i beskattningen.

Att fastighetstaxeringen lider av betydande brister och att därför de åsatta taxeringsvärdena kan avsevärt understiga de priser som erhålles vid fastighetsförsäljning, är väl känt. Ej heller detta kan åberopas som skäl för den av departementschefen föreslagna höjningen av procentsatsen för egna hem med taxeringsvärdet överstigande 100 000 kr. Erfarenheten visar nämligen en förhållandevis bättre överensstämmelse mellan saluvärden och taxeringsvärden ju högre dessa senare är. Det är för övrigt orimligt att söka rätta till brister i fastighetstaxeringen genom att laborera med procentsatsen. Därmed skulle man ju logiskt vara förhindrad att söka förbättra fastighetstaxeringen.

Några principiella eller eljest sakliga skäl för den ändring av procentsatserna som föreslås i proposition nr 151 — alltså att intäkten skall tas upp till 2 % för taxeringsvärden upp till 100 000 kr., 4 % för taxeringsvärden överstigande 100 000 men ej 200 000 kr. och 8 % för taxeringsvärden överstigande 200 000 kr. — finns alltså icke. I själva verket innebär förslaget att en ny form av progressivbeskattning införes i vårt skattesystem. Denna är så egendomligt utformad att den ej beror på den samlade inkomsten utan på förhållandena inom en enda förvärvskälla, »annan fastighet», och där endast avser den mindre del som har att göra med villafastigheter. Det är inte ens fråga om det totala beståndet av villafastigheter för den enskilde skattskyldige, utan varje sådan fastighet behandlas för sig. En person kan sålunda ha två villor taxerade till 100 000 kr. var, sammanlagt 200 000 kr., och undgå progression, medan en annan person som har *en* villa taxerad till 150 000 kr. beröres av den progressiva skalan.

För vår del kan vi inte ansluta oss till ett sådant, av godtycke präglat förslag. Från vårt håll har tidigare anförts betänkligheter mot att över huvud taget tillämpa en schablonmetod för en- och tvåfamiljsfastigheter. Till nöds må dock en sådan användas så länge procentsatsen för intäktens beräkning ej är högre än 2 och såvitt det gäller egnahem med ej alltför höga taxeringsvärden. Vi delar i detta avseende de uppfattningar som anförts i motionerna I: 802 av herr Åkerlund m. fl. och II: 975 av herr Björkman m. fl. Såsom i dessa motioner anförts kan det vara lämpligt att för egnahem med högre taxeringsvärden återgå till den konventionella, principiellt riktigare metoden att ta upp bruttointäkten och från denna göra avdrag för kostnaderna för intäktens förvärvande. Vad gränsbeloppet angår tillstyrker vi det av motionärerna föreslagna, nämligen 125 000 kr.

Det kan mot nämnda förslag invändas, att den konventionella metoden medför visst merarbete för taxeringsmyndigheterna. Med tanke på att det blott finns ca 12 000 villor med taxeringsvärden överstigande 125 000 kr. bör merarbetet dock ej bli särskilt betungande. Mot detta bör också ställas det merarbete som ett tillämpande av förslaget i proposition nr 151 skulle medföra. I och med att taxeringsvärdena vid ett genomförande av propositionens förslag skulle få en långt större betydelse än nu kan man räkna med att antalet besvär i fråga om fastighetstaxeringsnämndernas beslut rörande egnahem stiger mycket avsevärt. Huruvida motionärernas eller Kungl. Maj:ts förslag medför det större merarbetet lär för närvarande ej kunna bedömas.

På grund av vad vi här anført anser vi, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 802 och II: 975 och således under punkten A bort hemställa,

att riksdagen — i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 151 och med bifall till de likalydande motionerna I: 802 av herr Åkerlund m. fl. och II: 975 av herr Björkman m. fl. — måtte antaga

dels följande förslag till ändrad lydelse av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen:

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — icke ske.

Vad i detta moment stadgas skall icke äga tillämpning beträffande fastighet, som åsatts högre taxeringsvärde än 125 000 kronor, och ej heller fastighet eller, i fall som i andra stycket avses, fastighetsdel, vilken i icke allenast ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. Ej heller skola bestämmelserna i detta moment tillämpas beträffande publikt boställe.

dels ock de i propositionen föreslagna ändrade lydelseerna av punkterna 3 och 6 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen samt punkt 3 av anvisningarna till 39 § samma lag.

II) av herrar *Skårman, Mattsson, Tistad*, fru *Nettelbrandt*, herrar *Eriksson* i Bäckmora, *Boo* och *Sterne*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Vad härefter» och slutar med »vid 125 000 kr.», bort ha följande lydelse:

»Vad angår gränsdragningen för skatteskärpningen vill utskottet anföra följande.

I propositionen nr 30 till 1965 års riksdag beträffande fastighetsbeskattningen framhölls, att en skatteskärpning inte borde drabba en- och tvåfamiljsfastigheter av det slag, som i dagligt tal innefattas i begreppet egna hem. Gränsen bör därför nu avvägas så, att normalvillor i stort sett inte drabbas av den föreslagna extra beskattningen. Såsom framgått skulle förslaget i propositionen i åtskilliga fall medföra skatteskärpning för normalvillor. Den nu förevarande propositionen är alltså till denna del inte i god överensstämmelse med det ovan citerade uttalandet från propositionen 1965. Utskottet föreslår med bifall till motionerna I: 801 och II: 976 att den nedre gränsen för skärpt beskattning drages vid ett taxeringsvärde av 125 000 kr.»

dels ock att utskottet under punkten A bort hemställa,

att riksdagen — med bifall till de likalydande motionerna I: 801 av herr *Sundin* m. fl. och II: 976 av herr *Larsson* i Umeå m. fl. — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändringen, att 24 § 2 mom. erhåller följande lydelse.

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, upptages såsom intäkt av fastigheten ett belopp motsvarande för

helt år räknat två procent av den del av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret som icke överstiger 125 000 kronor, fyra procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 125 000 men icke 200 000 kronor och åtta procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 200 000 kronor. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas inläkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — icke ske.

Vad i — — — publikt boställe.

III) av herrar *Yngve Nilsson, Enarsson och Magnusson* i Borås, vilka under åberopande av vad i motionen I: 800 av herrar *Gösta Jacobsson och Wallmark* anförts rörande ikraftträdandebestämmelserna ansett, att utskottet under punkten A bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionen I: 800 av herrar *Gösta Jacobsson och Wallmark*, i nämnda del, måtte antaga följande ikraftträdandebestämmelser till de föreslagna ändringarna i kommunalskattelagen:

»Denna lag träder i kraft den 1 januari 1968. Äldre bestämmelser gälla dock fortfarande i fråga om 1968 års taxering och eftertaxering för år 1968 eller tidigare år.»

IV) av herrar *Skärman, Mattsson, Tistad*, fru *Nettelbrandt*, herrar *Eriksson* i Bäckmora, *Boo* och *Sterne* beträffande ikraftträdandebestämmelserna.